



HYVÄKSYTYT TEKSTIT

Väliaikainen painos

P8_TA-PROV(2019)0338

Jätehuolto

Euroopan parlamentin päätöslauselma 4. huhtikuuta 2019 jätehuollosta (2019/2557(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 191 artiklan,
- ottaa huomioon jätteistä annetun direktiivin 2008/98/EY muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/851¹ (jätehuollon puitedirektiivi),
- ottaa huomioon kaatopaikoista annetun direktiivin 1999/31/EY muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/850²,
- ottaa huomioon pakkauksista ja pakkausjätteestä annetun direktiivin 94/62/EY muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/852³,
- ottaa huomioon romuajoneuvoista annetun direktiivin 2000/53/EY, paristoista ja akuista sekä käytetyistä paristoista ja akuista annetun direktiivin 2006/66/EY ja sähkö- ja elektroniikkalaiteromusta annetun direktiivin 2012/19/EU muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/849⁴,
- ottaa huomioon sitovista vuotuisista kasvihuonekaasupäästöjen vähennyksistä jäsenvaltioissa vuosina 2021–2030, joilla edistetään ilmastotoimia Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseksi, sekä asetuksen (EU) N:o 525/2013 muuttamisesta 30. toukokuuta 2018 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/842⁵ (ilmastotoimia koskeva asetus),

¹ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 109.

² EUVL L 150, 14.6.2018, s. 100.

³ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 141.

⁴ EUVL L 150, 14.6.2018, s. 93.

⁵ EUVL L 156, 19.6.2018, s. 26.

- ottaa huomioon energiaan liittyvien tuotteiden ekologiselle suunnittelulle asetettavien vaatimusten puitteista 21. lokakuuta 2009 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/125/EY¹ sekä kyseisen direktiivin mukaisesti hyväksytyt täytäntöönpanoasetukset ja vapaaehtoiset sopimukset,
- ottaa huomioon 13. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman Euroopan unionin strategiasta muoveista kiertotaloudessa²,
- ottaa huomioon 17. huhtikuuta 2018 antamansa päätöslauselman seitsemännen ympäristöalan toimintaohjelman toteuttamisesta³,
- ottaa huomioon 6. heinäkuuta 2017 antamansa päätöslauselman kestävyttä edistävästä EU:n toimista⁴,
- ottaa huomioon 4. heinäkuuta 2017 antamansa päätöslauselman ”Tuotteiden käyttöiän pidentäminen: kuluttajien ja yritysten saama hyöty”⁵,
- ottaa huomioon 31. toukokuuta 2018 antamansa päätöslauselman ekosuunnitteludirektiivin (2009/125/EY) täytäntöönpanosta)⁶,
- ottaa huomioon lainsäädäntövallan käyttäjien 19. joulukuuta 2018 saavuttamaan alustavan poliittisen yhteisymmärryksen ehdotuksesta direktiiviksi tiettyjen muovituotteiden ympäristövaikutuksen vähentämisestä,
- ottaa huomioon 26. tammikuuta 2017 annetun komission tiedonannon ”Energian hyödyntäminen kiertotaloudessa” (COM(2017)0034),
- ottaa huomioon 16. tammikuuta 2018 annetun komission tiedonannon kiertotalouspaketin täytäntöönpanosta: vaihtoehtoja kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön rajapinnalla yksilöityjen ongelmien ratkaisemiseksi (COM(2018)0032) ja siihen liittyvän komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SWD(2018)0020),
- ottaa huomioon 2. joulukuuta 2015 annetun komission tiedonannon ”Kierto kuntoon – Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma” (COM(2015)0614),
- ottaa huomioon yli 60 jätehuoltoa koskevaa vetoomusta, jotka Euroopan parlamentti on muutaman viime vuoden aikana saanut Belgiasta, Bulgariasta, Kreikasta, Italiasta, Puolasta, Slovakiasta, Espanjasta ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta,
- ottaa huomioon jätehuoltokysymyksiä koskevat vetoomusvaliokunnan viime vuosina tekemät tiedonhankintamatkat Bulgariaan, Kreikkaan ja Italiaan ja erityisesti niiden jälkeen laadittujen kertomusten päätelmät ja erityiset suositukset,

¹ EUVL L 285, 31.10.2009, s. 10.

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0352.

³ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0100.

⁴ EUVL C 334, 19.9.2018, s. 151.

⁵ EUVL C 334, 19.9.2018, s. 60.

⁶ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0241.

- ottaa huomioon 2. helmikuuta 2012 antamansa päätöslauselman vetoomuksen esittäjien esiin nostamista kysymyksistä jätehuoltodirektiivin ja siihen liittyvien direktiivien soveltamisesta Euroopan unionin jäsenvaltioissa¹,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 216 artiklan 2 kohdan,
- A. toteaa, että vaikka kaikkialla EU:ssa on edistytty ympäristöön ja ihmisen terveyteen kohdistuvien jätteen syntymisen vaikutusten vähentämisessä, jäljellä on edelleen monia haasteita, ja on toteutettava pikaisesti toimenpiteitä luonnonvarojen kestävä hoidon varmistamiseksi erityisesti siksi, että suhteellisen suuria määriä käsittelemätöntä jätettä sijoitetaan edelleen kaatopaikoille monissa jäsenvaltioissa;
- B. toteaa, että kaksi keskeistä tulevaisuuden haastetta ovat syntyvän jätteen määrän vähentäminen ja jätehuoltotavoitteiden sovittaminen yhteen kiertotalouden tavoitteiden kanssa erityisesti uudelleenkäyttöä ja kierrätystä edistämällä;
- C. toteaa, että ennaltaehkäisy on asetettu jätehierarkian tärkeimmäksi prioriteetiksi jätehuollon puitedirektiivissä 2008/98/EY;
- D. toteaa, että epäasianmukaisilla jätehuoltokäytännöillä on vakavia maaperän, veden ja ilman pilaantumista aiheuttavia ympäristövaikutuksia; toteaa, että vetoomusten esittäjät ovat korostaneet, että kaatopaikoille ja jätteenpolttolaitoksille on myönnetty lupia ja niitä on otettu käyttöön asuinalueiden ja maataloustuotantopaikkojen välittömässä läheisyydessä ja alueilla, joilla jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset eivät ole ottaneet geologisia ja hydrogeologisia olosuhteita asianmukaisesti huomioon, ja että ne muodostavat välittömän uhan kansanterveydelle;
- E. toteaa, että 80 prosenttia tuotteen ympäristövaikutuksesta määräytyy suunnitteluvaiheessa, jolla on näin ollen tärkeä rooli edistettäessä jätteiden syntymisen ehkäisemistä ja kaikkia kiertotalousnäkökohtia, kuten tuotteen kestävyttä, päivitettävyyttä, korjattavuutta, uudelleenkäyttöä ja kierrättämistä;
- F. toteaa, että entistä kestävämpien ja resurssitehokkaampien tuotteiden valmistamisen ohella myös jakamis- ja palvelutalouden periaatteilla voidaan vähentää jätteiden syntymistä Euroopassa;
- G. toteaa, että komissio on käsitellyt lukuisia rikkomusmenettelyjä, jotka koskevat EU:n jätehuoltolainsäädännön rikkomista useissa eri jäsenvaltioissa; toteaa, että näistä tapauksista on monista nostettu kanne Euroopan unionin tuomioistuimessa, joistakin aivan hiljattain;
- H. toteaa, että unionin jätelainsäädännön täytäntöönpanoa koskevassa komission viimeisimmässä kertomuksessa, mukaan lukien varhaisvaroituskertomus jäsenvaltioista, joiden osalta on vaarana, että ne ovat jäämässä jälkeen vuodeksi 2020 asetettua yhdyskuntajätteen uudelleenkäyttöä/kierrätystä koskevan tavoitteen valmisteluissa, osoitti, että on olemassa vakavia puutteita, jotka on korjattava nopeasti, jos Eurooppa haluaa hyötyä kiertotalouden ympäristöön liittyvistä ja taloudellisista eduista;
- I. toteaa, että lukuisiin vetoomuksiin sisällytetyissä viimeaikaisissa tiedoissa on korostettu sitä, että jätehuollon tilanne useissa jäsenvaltioissa ja useilla alueilla on edelleen hyvin ongelmallinen, ja annettu vahvaa näyttöä siitä, että jätehuollon puitedirektiivin sekä

¹ EUVL C 239 E, 20.8.2013, s. 60.

jätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätteiden käsittelytoimenpiteitä koskevan EU:n muun lainsäädännön täytäntöönpanoa on parannettava merkittävästi;

- J. toteaa, että talous, jossa etusijalla ovat materiaalien korjaaminen, uudelleenkäyttö, uudelleenvalmistus ja kierrättäminen, on työvoimavaltaisempaa kuin kertakäyttöfilosofiaan perustuva talous ja luo näin ollen lisää työllistymismahdollisuuksia; toteaa, että jätteen syntymisen ehkäisemistä ja jätehuoltoa koskevan nykyisen lainsäädännön asianmukainen täytäntöönpano voi edistää uudelleenkäyttöön ja kierrättämiseen liittyvien alojen työllistämispotentiaalin hyödyntämistä;
- K. toteaa, että asianmukainen jätehuolto ja jätteen syntymisen ehkäiseminen on olennaista, jotta Euroopassa saavutetaan parempi elämänlaatu ja myrkytön ympäristö;
1. korostaa, että useissa vetoamuksissa, joita on esitetty siitä, että jäsenvaltiot eivät ole panneet täytäntöön jätelainsäädäntöä, korostetaan erinäisiä terveys- ja ympäristöongelmia, jotka liittyvät epäasianmukaisiin jätehuoltokäytäntöihin, kuten huonoon ilmanlaatuun kaupunkialueilla, maanalaisten vesivarojen saastumiseen, liialliseen melutasoon ja hajupäästöihin;
 2. korostaa, että jotta voidaan tukea siirtymistä suuremman määrän kohti kiertotaloutta, jätehuollon julkisen rahoituksen, joko kansallisella tasolla tai EU:n tasolla, olisi oltava johdonmukaista sen tavoitteen kanssa, että jätehuollon hierarkiassa siirrytään ylöspäin; katsoo tämän takia, että varat olisi suunnattava ehkäisemiseen, uudelleenkäyttöön, erilliskeräykseen sekä kierrätysuunnitelmiin ja -hankkeisiin;
 3. kehottaa jäsenvaltioita toimimaan entistä ponnekkaammin laatiessaan tehokkaita suunnitelmia ja toteuttaessaan ehkäisyä, uudelleenkäyttöä, erilliskeräystä ja kierrätystä koskevia hankkeita, koska ne ovat ratkaisevan tärkeitä jätteen ympäristörisitteen vähentämisen, kiertotalouden taloudellisten etujen hyödyntämisen ja resurssitehokkuuden parantamisen kannalta; kehottaa komissiota tukemaan jäsenvaltioita toimien toteuttamisessa myös teknisen avun ja EU:n rahastojen kautta; ehdottaa ottamaan käyttöön riittäviä taloudellisia välineitä jätehuollon puitteiden mukaisesti ja toteuttamaan vaikuttavia ja kustannustehokkaita laajennettua tuottajan vastuuta koskevia järjestelmiä, joilla edistetään siirtymistä kohti kiertotaloutta;
 4. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan roskien siivoamista ja jätehuollon parantamista koskevia toimenpiteitä (kerääminen, lajittelu ja kierrätys) ja ottamaan käyttöön taloudellisia välineitä ja toteuttamaan tiedotuskampanjoita roskaamisen ehkäisemiseksi;
 5. suhtautuu myönteisesti komission halukkuuteen järjestää kiertotalouteen/ jätteisiin liittyviä korkean tason vierailuja jäsenvaltioihin, joiden osalta on vaarana, että vuodeksi 2020 asetettu yhdyskuntajätteen kierrättämistä koskeva tavoite jää täyttymättä, ja ottaa mukaan asianomaiset sidosryhmät, mukaan lukien paikallisten ja alueellisten toimijoiden yhdistykset ja Euroopan laajuiset organisaatiot, jotka edistävät aidosti jätteenkäsittelyä kulttuurista ja siihen liittyviä toimintapolitiikkoja;
 6. korostaa, että jäsenvaltioiden on lievennettävä jätteiden syntymisen aiheuttamia ympäristövaikutuksia erityisesti vähentämällä yhdyskuntajätteen syntymistä; kehottaa jäsenvaltioita tämän vuoksi toteuttamaan jätteen syntymisen ehkäisemistä koskevia toimenpiteitä tarkistetun jätehuollon puitteiden mukaisesti;

7. korostaa, että kansallisilla, alueellisilla ja paikallisilla toimijoilla on ratkaiseva rooli jätehuollossa sekä asiaa koskevan toimintapolitiikan kehittämisessä ja täytäntöönpanossa; muistuttaa, että johdonmukainen toimintapolitiikka sekä asianmukaisen infrastruktuurin edistäminen jätehierarkian mukaisesti voidaan toteuttaa ainoastaan koordinoimalla ja tekemällä yhteistyötä kaikilla tasoilla EU:ssa; kehottaa komissiota palkitsemaan parhaat käytännöt kaikilla tasoilla ja helpottamaan niiden vaihtoa sekä tukemaan konkreettisesti ja asianmukaisesti pioneeri-hankkeita;
8. kehottaa jäsenvaltioita ja toimialoja lisäämään keskeisinä jätehuoltoalan kumppaneina osallistumistaan kiertotalouden toimitusketjuihin saadakseen usein kilpailukykyiseen hintaan korkealatuksisia toisioraaka-aineita, joita olisi otettava talteen jatkokäyttöä ja -tuotantoa varten;
9. kehottaa tarjoamaan koulutusta ja edistämään erilaisia työllisyyden muotoja, mukaan lukien taloudellinen tuki korkean tason osaamiskoulutukselle ja sosiaalisille työpaikoille, erityisesti korjauksen ja uudelleenikäytön valmistelun alalla;
10. katsoo vakaasti, että jätteiden ehkäisyyn, uudelleenikäyttöön ja kierrätykseen keskittyviä uusia liiketoimintamalleja on edistettävä ja tuettava riittävästi, jotta voidaan edistää entistä tehokkaammin siirtymistä kohti kiertotaloutta;
11. korostaa, että kiertotalouspaketin asianmukainen täytäntöönpano tarjoaa mahdollisuuksia kaikkialla EU:ssa, mukaan lukien investoinnit, mikä auttaa järjeistämään luonnonvarojen käyttöä;
12. korostaa, että resurssien tuottavuuden lisääminen parantamalla tehokkuutta ja vähentämällä resurssihävikkiä esimerkiksi uudelleenikäytön, kierrätyksen ja uudelleenvalmistuksen avulla voi merkittävästi vähentää sekä kulutusta että kasvihuonekaasupäästöjä, mikä on kiertotaloudessa keskeistä; korostaa, että kiertotaloudessa resurssit pysyvät talouden sisällä tuottavassa käytössä senkin jälkeen kun tuote on tullut elinkaarensa päähän, jolloin luonnonvarojen kulutus vähenee; katsoo jätelainsäädännön osalta, että kiertotalouden mukaisen tuotesuunnittelun parantaminen edesauttaa tuotekiertojen sulkemista ja muuttaa tuotanto- ja kulutuskäyttäytymistä, mikä vähentää myrkyllisten aineiden ja yleensä jätteen määrää;
13. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan täyden avoimuuden eri jätehuoltovaihtoehtoista peräisin olevien jätteiden määrän ja lopullisen määrän osalta erityisesti yhteisöissä, joihin jätealueet ja uudet hankkeet mahdollisesti vaikuttavat, ja kuulemaan niitä päätöksentekoprosessin yhteydessä; kehottaa jäsenvaltioita lisäksi panemaan täysimääräisesti ja perusteellisesti täytäntöön tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 13. joulukuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/92/EU (ympäristövaikutusten arviointia koskeva direktiivi)¹ sekä asiaa koskevaan muun EU:n lainsäädännön, jolla pyritään suojelemaan ympäristöä ja kansanterveyttä;
14. katsoo, että ovelta ovelle tapahtuva erillinen jätteiden kerääminen on tehokas tapa lisätä väestön tietoisuutta kiertotalouden strategisesta merkityksestä ja saada entistä tehokkaammin aikaan kollektiivinen sitoutuminen asiaan; korostaa, että tällaisten järjestelmien avulla voidaan paremmin kirjata tuotetun kotitalousjätteen lajit ja määrät sekä niihin liittyvät käsittelytarpeet uudelleenikäytön ja kierrätyksen valmistelun

¹ EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1.

maksimoimiseksi ja mahdollistaa oikeudenmukaisempien taloudellisia kannustimia lisäävien tai niitä vähentävien toimenpiteiden käyttöönotto;

15. muistuttaa, että jätteenpoltto on kaatopaikkoja lukuun ottamatta edelleen alimpana jätehierarkiassa;
16. muistuttaa, että vaarallisista jätteistä aiheutuu jätteenkäsittelyssä erityisiä haasteita, joita ei voida jättää huomiotta ja joihin on vastattava erityisesti; kehottaa jäsenvaltioita panemaan täysimääräisesti täytäntöön jätehuollon puitedirektiivin säännökset, jotka ovat vaarallisten jätteiden käsittelyn kannalta olennaisia;
17. antaa komissiolle tukensa rikkomismenettelyissä, jotka ovat meneillään niitä jäsenvaltioita vastaan, jotka eivät noudata jätelainsäädäntöjä; kehottaa komissiota hyödyntämään tarkistetuissa jätedirektiiveissä säädetyn varhaisvaroitusjärjestelmän koko potentiaalia; ehdottaa, että komission keräämät sakot investoidaan uudelleen hankkeisiin, jotka ovat jätehierarkian korkeimpien tasojen mukaisia;
18. pitää valitettavana, että vetoomusten esittäjien mukaan kaatopaikoille on myönnetty lupia, joiden mukaisesti niitä voidaan sijoittaa asuntoalueiden ja maatalousalueiden välittömään läheisyyteen; kehottaa jäsenvaltioita ja toimivaltaisia viranomaisia varmistamaan ihmisten terveyden täysimääräisen suojelun ja toteuttamaan rakenteellisia toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on löytää ratkaisu pohjaveden saastumiseen;
19. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.